

TANGAZO LA SERIKALI NA. 411 la tarehe 24/05/2024

**SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA YA WILAYA)
(SURA YA 287)**

SHERIA NDOGO

(Imetengenezwa chini ya kifungu cha 153(1)(b))

SHERIA NDOGO YA KUZUIA NA KUDHIBITI SUMUKUVU YA HALMASHAURI YA
WILAYA YA KILOSA YA MWAKA 2024

MPANGILIO WA VIFUNGU

<i>Kifungu</i>	<i>Jina</i>
1.	Jina.
2.	Matumizi.
3.	Tafsiri.
4.	Uratibu na usimamizi wa shughuli za kilimo na udhibiti wa sumukuvu.
5.	Uandaaji wa shamba.
6.	Upandaji wa mazao.
7.	Utunzaji wa mazao shambani.
8.	Uvunaji wa mazao.
9.	Ukaushaji wa mazao.
10.	Uhifadhi wa mazao.
11.	Wajibu wa Halmashauri.
12.	Wajibu wa mkulima.
13.	Wajibu wa msafirishaji.
14.	Wajibu wa mfanyabiashara.
15.	Wajibu wa msindikaji.
16.	Makosa na adhabu.
17.	Kufifilisha kosa.

JEDWALI

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA YA WILAYA)

(SURA YA 287)

SHERIA NDOGO

(Imetengenezwa chini ya kifungu cha 153(1)(b))

SHERIA NDOGO YA KUZUIA NA KUDHIBITI SUMUKUVU YA HALMASHAURI YA
WILAYA YA KILOSA YA MWAKA 2024

Jina

1. Sheria Ndogo hii itajulikana kama Sheria Ndogo ya Kuzuia na Kudhibiti Sumukuvu ya Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa ya Mwaka 2024.

Matumizi

2. Sheria Ndogo hii itatumika katika eneo la Mamlaka ya Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa.

Tafsiri

3. Katika Sheria Ndogo hii isipokuwa mukhtadha utahitaji vinginevyo-
“afisa mwidhiniwa” maana yake ni afisa yeyote wa Halmashauri aliyeteuliwa na Mkurugenzi kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii;
“Halmashauri” maana yake ni Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa;
“kilimo” maana yake ni shughuli ya uzalishaji wa mazao;
“kuvu” maana yake ni ukungu unaoota kwenye mazao;
“mazao” maana yake ni punje zinazotokana na mmea wa mhindi, mpunga, uwele, mtama, karanga, ngano, ufuta, alizeti, shayiri, ulezi na mazao ya mizizi yatokanayo na mihogo, viazi;
“mfanyabiashara” maana yake ni taasisi, kampuni, kikundi cha watu au mtu binafsi anayejihusisha na shughuli za kuuza au kununua mazao ya kilimo;
“mkulima” maana yake ni mtu, taasisi, kampuni au kikundi

cha watu wanaojihusisha na shughuli za kilimo;
“Mkurugenzi” maana yake ni Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa au afisa yeyote aliyeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi;
“sumukuvu” maana yake ni sumu zinazozalishwa na kuvu wanaoota kwenye mazao;
“uhifadhi” maana yake ni utaratibu wa kutunza mazao katika sehemu ambayo haisababishi mazingira ya uotaji wa kuvu;
“ukaushaji” maana yake ni taratibu sahihi za kupunguza unyevu kwenye mazao kwa ajili ya matumizi au uhifadhi;
“usindikaji” maana yake ni hatua ya uchakataji wa zao kwa lengo la kuongeza thamani;
“uvunaji” maana yake ni uondoaji wa mazao kutoka kwenye mmea baada ya kukomaa au kukauka;
“viashiria vya sumukuvu” maana yake ni dalili zinazoonesha uwepo wa sumukuvu kwenye mazao ya mahindi, mpunga, uwele, mtama, karanga, ngano, ufuta, alizeti, shayiri, ulezi zilizovunjika, na mazao ambayo hayajauka vizuri; na
“viutilifu” maana yake ni sumu ya kuua au kuzuia wadudu waharibifu wa mazao.

Uratibu na
usimamizi wa
shughuli za
kilimo na
udhibiti wa
sumukuvu

4.-(1) Halmashauri ina mamlaka ya kuratibu na kusimamia shughuli za kilimo ndani ya eneo la Halmashauri kwa lengo la kuzuia na kudhibiti sumukuvu.

(2) Bila kuathiri masharti ya kanuni ndogo ya (1) Halmashauri itafanya ukaguzi katika mashamba au vyombo vya usafirishaji wa mazao au maghala au kiwanda au eneo la usindikaji kwa lengo la kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii.

Uandaaji wa
shamba

5. Mtu yeyote anayekusudia kulima, atazingatia misingi ifuatayo:

(a) njia sahihi za uandaaji wa shamba;

- (b) kuandaa shamba kwa wakati; na
- (c) kutochoma moto.

Upandaji wa mazao

- 6.** Mtu yeyote anayepanda mazao atazingatia njia sahihi za upandaji ikiwa ni pamoja na-
- (a) kutumia mbegu bora;
 - (b) kupanda mara mvua za kupandia zinapoanza kunyesha; na
 - (c) kupanda kwa nafasi sahihi.

Utunzaji wa mazao shambani

- 7.** Mtu yeyote anayepanda mazao atayatunza kwa kuzingatia njia sahihi za utunzaji wa mazao ikiwa ni pamoja na-
- (a) kutumia mbolea;
 - (b) kupalilia kwa wakati; na
 - (c) kudhibiti magonjwa, wadudu na au wanyama waharibifu.

Uvunaji wa mazao

- 8.** Mtu yeyote anayevuna mazao atavuna kwa kuzingatia kanuni bora za uvunaji ikiwa ni pamoja na-
- (a) kuvuna mara baada ya mazao kukomaa au kukauka;
 - (b) kusafirisha na kuhifadhi vizuri; na
 - (c) kusafisha shamba baada ya kuvuna.

Ukaushaji wa mazao

- 9.** Mtu yeyote anayevuna mazao atayakausha kwa kutumia njia sahihi mara baada ya kuvuna ikiwa ni pamoja na-
- (a) njia za asili zisizoruhusu kuvu kuota;
 - (b) kutumia maturubai, mikeka na vichanja vinavyozuia uchafuzi wa mazao; na
 - (c) kukausha kwa njia yoyote sahihi itakayoelekezwa na mtaalam.

Uhifadhi wa mazao

- 10.-(1)** Mtu yeyote anayejishughulisha na mazao atahifadhi mazao hayo kwa kutumia njia sahihi za kiasili

au za kisasa ambazo zitazuia kuota kwa kuvu.

(2) Njia sahihi zinazoelekezwa kutumika kuhifadhi mazao ni pamoja na-

- (a) mifuko isiyopitisha hewa;
- (b) magunia ya kawaida kwa ajili ya mazao yaliyowekwa viuatilifu;
- (c) kihenge na kichanja bora cha asili;
- (d) silo au pipa maalum;
- (e) ghala bora lililo safi;
- (f) kutumia viuatilifu kwenye mazao kwa kuzingatia ushauri wa kitaalamu; au
- (g) njia nyingine kadri itakavyoshauriwa na wataalam.

Wajibu wa
Halmashauri

11.-(1) Halmashauri katika utekelezaji wa Sheria Ndogo hii ina wajibu wa-

- (a) kuhamasisha na kutoa elimu ya uzalishaji na usimamizi wa mazao;
- (b) kuhamasisha uhifadhi wa mazao katika eneo au sehemu salama ili kuepuka uchafuzi wa sumukuvu;
- (c) kuweka mazingira wezeshi ya upatikanaji wa pembejeo za kilimo;
- (d) kutunza kumbukumbu za mashamba yote ya mazao ya kilimo katika Kata na Vijiji ili kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii;
- (e) kuanzisha, kuendeleza mashamba darasa na vituo maalumu kwa ajili ya kutolea mafunzo ya udhibiti wa sumukuvu;
- (f) kuanzisha na kuhamasisha wakulima na wadau wengine kujenga sehemu za kuhifadhi mazao; au
- (g) kuandaa vituo maalumu vya kuuza na kununua mazao.

(2) Bila ya kuathiri masharti ya kanuni ndogo ya (1), Mkurugenzi anaweza kumteua afisa mwidhiniwa

kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hii.

Wajibu wa
mkulima

- 12.** Kila Mkulima ana wajibu wa-
- (a) kufanya shughuli za kilimo kwa kuzingatia kanuni bora za kilimo na usimamizi wa mazao kabla na baada ya kuvuna;
 - (b) kutoa taarifa kwa Halmashauri kuhusu uwepo wa dalili za kuvu katika mazao; na
 - (c) kushiriki mafunzo yaliyoandaliwa na Halmashauri ya kudhibiti sumukuvu na kutekeleza ujuzi uliopatikana kwenye mafunzo hayo.

Wajibu wa
msafirishaji

13. Mtu anayesafirisha mazao atahakikisha vifungashio na vifaa anavyotumia kusafirisha mazao ni vikavu, haviruhusu maji au unyevu na vumbi kuingia ndani ili kuepusha kuvu kuota kwenye mazao.

Wajibu wa
mfanyabiashara

14. Mfanyabiashara wa mazao atahakikisha ananunua, anahifadhi anasafirisha au kuuza mazao ambayo hayana viashiria vya uwepo wa sumukuvu kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Kwanza.

Wajibu wa
msindikaji

15. Msindikaji atasindika mazao ambayo hayana viashiria vya uwepo wa sumukuvu kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Kwanza.

Makosa na
adhabu

- 16.** Mtu yeyote ambaye
- (a) hataandaa, kupanda, kutunza shamba na mazao kwa usahihi;
 - (b) hatavuna kwa wakati mara baada ya mazao kukomaa;
 - (c) atachelewa kuondoa mazao shambani baada ya kuvuna;
 - (d) hataanika kwenye udongo, vumbi au mchanga;
 - (e) atakausha mazao katika mazingira yanayoweza

- kusababisha sumukuvu;
- (f) atatumia viuatilifu vilivyozuliwa kutumika kwenye mazao;
 - (g) atauza mazao yenye viashiria vya sumukuvu;
 - (h) atasafirisha mazao kwa njia zitakazosababisha mazingira ya kuvu kuota;
 - (i) atatumia mazao yenye viashiria vya sumukuvu wakati wa usindikaji; au
 - (j) atatenda jambo lolote lililokatazwa na Sheria Ndogo hii,
 - (k) anatenda kosa na akipatikana na hatia atawajibika kulipa faini isiyozidi shilingi elfu ishirini au kifungo kisichozidi miezi mitatu au vyote.

Kufilisha
kosa

17. Mkurugenzi anaweza kufilisha kosa chini ya Sheria Ndogo hii iwapo mkosaji-

- (a) atakiri kosa hilo kwa hiari;
- (b) atajaza fomu maalumu iliyoainishwa kwenye Jedwali la Pili;na
- (c) atalipa shilingi elfu ishirini.

JEDWALI LA KWANZA

(Limetengenezwa chini ya kanuni za 14 na 15)

Z

VIASHIRIA VYA SUMUKUVU

Namba	AINA YA MAZAO	HALI YA UNYEVU AU KUVU	MWONEKANO WA PUNJE
1.	Mahindi	Punje kuwa na unyevu	Punje kuwa na ukungu au kuvu – rangi kahawia au nyeusi au kijani au njano kuwa na harufu ya uvundo
2.	Karanga	Punje kuwa na unyevu	Punje kuwa na ukungu au kuvu – rangi kahawia au nyeusi au kijani au njano kuwa na harufu ya uvundo

Sheria ndogo ya kuzuia na kudhibiti Sumukuvu ya Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa

Tangazo la Serikali Na. 411 (Linaendelea)

JEDWALI LA PILI

(Limetengenezwa chini ya kanuni ya 17)

FOMU YA KUFIFILISHA KOSA

Mimi Nakiri **KWA HIARI YANGU MWENYEWE** mbele ya.....ambaye ni Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa kwamba mnamo tarehe.....ya Mwezi..... Mwaka nilitenda kosa la kukiuka masharti ya aya ya cha Cha Sheria Ndogo ya Kuzuia na Kudhibiti Sumukuvu ya Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa ya Mwaka 2024.

Kwa mamlaka aliyopewa Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa, Niko tayari kulipa kiasi cha Shilingi..... kwa ajili ya kufifilisha kosa nililotenda chini ya Sheria Ndogo ya Kuzuia na Kudhibiti Sumukuvu.

NATHIBITISHA KWAMBA MAELEZO HAPO JUU NI YA KWELI NA NIMEYATOA MIMI MWENYEWE KWA HIARI YANGU KADRI YA UFAHAMU WANGU.

Leo tarehe.....ya Mwezi.....Mwaka.....
Jina.....Saini.....

MBELE YA:

Jina.....
Wadhifa.....
Saini.....
Tarehe.....

Sheria ndogo ya kuzuia na kudhibiti Sumukuvu ya Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa

Tangazo la Serikali Na. 411 (Linaendelea)

Lakiri ya Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa imegogwa kwenye Sheria Ndogo hizi kufuatia azimio lililopitishwa kwenye Mkutano wa Baraza la Madiwani la Halmashauri ya Kilosa ulifanyika tarehe 30 Agosti, 2023 na kushuhudiwa lakiri hiyo ikigongwa mbele ya;

KISENA MAGENA MABUBA
*Mkurugenzi Mtendaji,
Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa.*

WILLFRED LOGIRU SUMARI
*Mwenyekiti,
Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa.*

NAKUBALI,

Dodoma
20 Disemba, 2023.

MOHAMED OMARY MCHENGERWA (MB)
*Waziri wa Nchi- Ofisi ya Rais,
(Tawala za Mikoa Na Serikali za Mitaa)*